

Informasjonsmøte

Miljøkartlegging i Kulås tilfluktsrom

Tune administrasjonsbygg – 17. november 2026

Sarpsborg kommune

Agenda

- Velkommen og presentasjonsrunde
- Resultatene fra miljøkartleggingen
- Veien videre
- Informasjon om bly, oppfølging og hva vi vet
- Spørsmål

Miljøkartleggingsrapport

- Sarpsborg kommune bestilt en miljøkartleggingsrapport av Kulås tilfluktsrom
  - Kartleggingen er gjennomført av Multiconsult som har fagkompetanse på området
  - Miljøkartlegging av tungmetaller gjennom støvprøver
- Bakgrunnen er kommunens fokus på tilfluktsrom og beredskap
- Det finnes to ulike prøvetakingsmetoder for tungmetaller:
  - **Luftprøver** måler om det finnes tungmetaller i luften som pustes inn
  - **Støvprøver** måler om det finnes tungmetaller i støv på overflater
- Om grenseverdier
  - For luftprøver finnes det grenseverdier på 0,05 mikrogram per kubikkmeter luft - i prinsippet en nulltoleranse
  - For støvprøver av typen som er tatt i Kulås tilfluktsrom finnes det ikke norske grenseverdier. Resultatene alene kan derfor ikke si om noen har vært utsatt for en helserisiko.

Hvor prøvene er tatt

Prøve ID	Plassering	Rom	Kommentar
SP1	Bak skyteskive	Pistolklubb, bane 2	Prøve fra innsiden av ventilasjonskanal
SP2	Foran standplass	Pistolklubb, bane 2	Prøve fra innsiden av ventilasjonskanal
SP3	Bak skyteskive	Pistolklubb, bane 1	Prøve fra innsiden av ventilasjonskanal
SP4	Foran standplass	Pistolklubb, bane 1	Prøve fra innsiden av ventilasjonskanal
SP5	Lufteluke i gang	Fellesarealer - Gang	Prøve fra innsiden av ventilasjonskanal
SP6-B	Inntak luft, blindprøve	Bøttekott	Prøve fra innsiden av ventilasjonskanal
SP7	Oppå kanaler, støv i rommet	National brytegruppe	Prøve fra rommet, overside ventilasjonskanal
SP8	Oppå kanaler, støv i rommet	Løpebane	Prøve fra rommet, overside ventilasjonskanal

Resultatet av prøvene

		Antimon på wipe	Bly på wipe	Kobber på wipe	Zinc på wipe
		Antimon (Sb)	**Bly (pb)**	Kobber (Cu)	Sink (Zn)
Prøvemerking	**Plassering**	µ / kluter	**µ / kluter**	µ / kluter	µ / kluter
SP1	Bak skyteskive	3 000	**26 700**	1 039	9 112
SP2	Foran standplass	2 771	**16 100**	1 055	981
SP3	Bak skyteskive	4 379	**16 500**	496	622
SP4	Foran standplass	1 412	**18 400**	776	1 452
SP5	Kanal i gang	7	**123**	50	7 348
SP6-B	Bøttekortt i kanal	197	**5 890**	137	5 474
SP7	Støv i rom	18	**414**	202	328
SP8	Støv i rom	8	**270**	41	416

Det finnes ingen grenseverdier for bly i støvprøver i Norge

Valg om å stenge tilfluktsrommet

- Kommunen fikk presentert resultatene fra miljøkartleggingen 6. november 2026
- Anbefaling fra Multiconsult: Steng tilfluktsrom inntil funn er nærmere vurdert og nødvendige tiltak er avklart
- På bakgrunn av denne anbefalingen besluttet kommuneoverlegen å stenge tilfluktsrommet som et føre-var-tiltak
  - Tilfluktsrommet ble stengt med umiddelbar virkning 6. november 2026
- Formålet med stengingen er å ivareta helse og sikkerhet mens saken undersøkes videre

Hva skjer med tilfluktsrommet fremover?

- Kommunen gjennomfører en såkalt minikonkurranse med våre rammeavtalepartnere. Det er sendt ut forespørsler med befaringsrunde.

- Ber om en miljøkartlegging, samt sanering av anlegget. Usikkert tidsperspektiv på miljøkartlegging og sanering.
  - Idrettslagene sine eiendeler er prioritert.

- Per nå er det ikke mulig å hente ut eiendeler da vi ikke vet om de vil føre til ytterligere eksponering og spredning av tungmetaller.

- Har hatt en dialog rundt midlertidige lokaler, idrettslagene har også tatt eget initiativ ut i markedet.

Litt generelt om bly

- Forekommer naturlig i jord og finnes overalt i små mengder
- Har blitt utvunnet og brukt av mennesket i flere tusen år
- Vi eksponeres i dag for langt mindre bly enn tidligere generasjoner

  Bl.a. pga.
  - Utfasing av blyholdig drivstoff
  - Utskifting av blyholdige vannledninger
  - Mindre bruk av bly i produkter

Mulig helserisiko

Bly kan gi helseskader, spesielt hos gravide og barn under 7 år

- Det er ikke fastsatt grenseverdier
- Evt. helseskade er ikke forutsigbart på individnivå
- Det finnes ingen blodprøver eller andre prøver som sier noe om hva den enkelte har blitt eksponert for

Angående Kulås tilfluktsrom

- Det er påvist bly i støvprøver fra tilfluktsrommet, klart mest utbredt i pistolklubbens arealer
- Dette er støv som har samlet seg opp over mange år
- Det finnes ingen omregningstabell av støvprøver til verdier i luften

- Det er et mål å unngå unødvendige lokale eksponeringskilder når slike avdekkes
- Videre bruk ville medført fortsatt eksponering

Derfor ble tilfluktsrommet stengt som et føre-var-tiltak, med mål om sanering.

Hva vet vi, og hva vet vi ikke

Ingen av brukerne har fått akutt blyforgiftning.

- Vi kjenner ikke den enkeltes eksponering
- Vi kjenner ikke historiske eksponeringsnivåer
- Vi vil ikke kunne rekonstruere eksponeringen presist

Det finnes ingen prøver som kan avdekke hvor mye bly den enkelte har fått i seg.

Vi kan derfor ikke fastslå om enkeltpersoner har fått helseeffekter.

Informasjonskanaler og spørsmål

- Kommunens nettsider er den offisielle informasjonskanalen i saken og vil fortløpende oppdateres med ny informasjon. Vi anbefaler derfor å forholde seg til informasjon som publiseres der.

- Nettsiden www.sarpsborg.com/kulastilfluktsrom vil være oppdatert med den nyeste informasjonen i saken. Her finner man også ofte stilte spørsmål og svar, samt miljøkartleggingsrapporten.

- Dersom dere har flere spørsmål senere eller ønsker kontakt med oss, kan dere sende henvendelser til postmottak@sarpsborg.com. Henvendelsene fordeles til riktig kontaktperson.

Informasjonskanaler og spørsmål

- Kommunens nettsider er den offisielle informasjonskanalen i saken og vil fortløpende oppdateres med ny informasjon. Vi anbefaler derfor å forholde seg til informasjon som publiseres der.

- Nettsiden www.sarpsborg.com/kulastilfluktsrom vil være oppdatert med den nyeste informasjonen i saken. Her finner man også ofte stilte spørsmål og svar, samt miljøkartleggingsrapporten.

- Dersom dere har flere spørsmål senere eller ønsker kontakt med oss, kan dere sende henvendelser til postmottak@sarpsborg.com. Henvendelsene fordeles til riktig kontaktperson.